

Andrzej Edward Godek

(Theological Institute of the Congregation of the Mission in Cracow, Poland)

<https://orcid.org/0000-0002-3890-7260>

e-mail: andres.godek@gmail.com

Fundacja ks. Franciszka Ksawerego Jabłonowskiego
na rzecz Zakładu Sióstr Miłosierdzia w Przeworsku.
Z dziejów wsi Kalembina w XIX w.

*The Foundation of Rev. Franciszek Ksawery Jabłonowski
for the Daughters of Charity in Przeworsk.
The Outline of the Village Kalembina's History in the 19th Century*

ABSTRACT

In 1816, the parish priest from Dobrzechów, Rev. Franciszek Ksawery Jabłonowski, bequeathed Kalembina to the Daughters of Charity from Przeworsk through his last will. This property became their possession in 1817 because of the priest's death. Due to the significant distance between Kalembina and Przeworsk as well as problematic tenants, the Daughters of Charity, against the will of the benefactor, attempted to sell the donated village. After overcoming initial difficulties, the property was subdivided. The income

PUBLICATION INFO				
				e-ISSN: 2449-8467 ISSN: 2082-6060
				
THE AUTHOR'S ADDRESS: Andrzej Edward Godek, the Theological Institute of the Congregation of the Mission in Cracow, 4 Stradomska Street, Kraków 31-058, Poland				
SOURCE OF FUNDING: Statutory Research of the Theological Institute of the Congregation of the Mission in Cracow				
SUBMITTED: 2024.07.31	ACCEPTED: 2025.07.31	PUBLISHED ONLINE: 2025.10.31		
WEBSITE OF THE JOURNAL: https://journals.umcs.pl/rh		EDITORIAL COMMITTEE e-mail: reshistorica@umcs.pl		
 DIRECTORY OF OPEN ACCESS JOURNALS				

from the sale was irretrievably lost as a result of World War I. The article discusses the figure of the benefactor – Rev. Franciszek Ksawery Jabłonowski and the history of the village during its management by the Daughters of Charity.

Key words: Kalemбина, Rev. Franciszek Ksawery Jabłonowski, Daughters of Charity, Przeworsk

STRESZCZENIE

W 1816 r. proboszcz parafii Dobrzechów, ks. Franciszek Ksawery Jabłonowski, na mocy swojego testamentu zapisał Kalembinę na rzecz Sióstr Miłosierdzia z Przeworska. Majątek ten stał się ich własnością w 1817 r. w wyniku śmierci duchownego. Ze względu na znaczną odległość dzielącą Kalembinę i Przeworsk oraz problematycznych dzierżawców szarytki, wbrew woli fundatora, podjęły starania o sprzedaż ofiarowanej wsi. Po przezwyciężeniu początkowych trudności dokonano parcelacji majątku. Dochód ze sprzedaży utracono bezpowrotnie w wyniku I wojny światowej. Artykuł omawia postać fundatora – ks. Franciszka Ksawerego Jabłonowskiego – oraz historię wsi podczas jej zarządu przez Zgromadzenie Sióstr Miłosierdzia.

Słowa kluczowe: Kalemбина, ks. Franciszek Ksawery Jabłonowski, Zgromadzenie Sióstr Miłosierdzia, Przeworsk

WSTĘP

Dom Zgromadzenia Sióstr Miłosierdzia (szarytek) w Przeworsku powstał w 1780 r., choć umowa fundacyjna zawarta została już w 1768 r. Głównymi dobroczyńcami zakładu, na który składały się szpital, szkoła oraz dom sióstr z kaplicą, zostali Antoni Lubomirski oraz Zofia Lubomirska z d. Korwin Krasieńska. Dzięki dokonanej darowiźnie cztery siostry miały troszczyć się o okoliczną ubogą ludność. W kolejnych latach zakład został dofinansowany przez Zofię oraz Izabelę Lubomirskie, a także ks. Stanisława Kisielskiego. Nadmienić warto, że oprócz fundacji na rzecz szarytek Antoni Lubomirski w 1782 r. zapisał także kwotę 4000 fl na Przeworsku na rzecz Zgromadzenia Księży Misjonarzy¹.

Do najważniejszych dobroczyńców domu przeworskiego, oprócz pierwotnych fundatorów, należał również ks. Franciszek Ksawery Jabłonowski, który na mocy swojego testamentu z 1816 r. ofiarował szarytkom wieś Kalembinę w cyrkule jasielskim. Znaczna odległość od Przeworska, a także koszty związane z utrzymaniem wsi, potęgowane przy tym przez

¹ Archiwum Narodowe w Krakowie [dalej: ANK], Sąd Szlachecki w Tarnowie [dalej: FNT], sygn. succ. 167, nlb., Inventarium super substantiam immobilem post pie defunctorum Celsissimum Antonium Principens Lubomirski [...] [1]782 die vero 7 mens[is] Junii confectum et conscriptum.

kłopotliwych dzierżawców niewywiązujących się z powinności wynikających z zawartych kontraktów, przyczyniły się do podjęcia przez wspólnotę przeworską starań o sprzedaż majątku. Nadmienić należy już we wstępie, że tak działalność ks. Jabłonowskiego, jak też fakt dokonania przezeń fundacji znany jest dobrze w literaturze przedmiotu, atoli brak jest zupełnie pogłębionych studiów poświęconych temu zagadnieniu. Niejednokrotnie też przytaczane przez różnych badaczy informacje dotyczące historii rzeczony fundacji obarczone są błędami, a najczęściej notowane są ogólnie bez jakichkolwiek bliższych danych².

Artykuł niniejszy poświęcony został historii realizacji fundacji, a także trudnościom, z jakimi musiały się mierzyć szarytki w związku z utrzymaniem wsi, a wreszcie staraniom o uzyskanie zgody na sprzedaż majątku. W aneksie do niniejszej publikacji zawarte zostały wybrane wykazy powinności chłopów zamieszkujących Kalembinę w XVIII oraz XIX w.

WIEŚ KALEMBINA NA PRZEŁOMIE XVIII I XIX W.

W połowie XV w. wsie Kalemбина, Kożuchów i Markuszowa, stanowiące dotychczas własność rodziny Bogoriów, w wyniku zawartego małżeństwa przeszły w ręce Jakuba Trzecieckiego. Pod zarządem tej rodziny Kalemбина pozostawała także w XVI i XVII w. W 1614 r. dziesięcina z miejscowego folwarku przeznaczona została na uposażenie kaplicy pw. Zbawiciela i św. św. Piotra i Pawła przy kościele dobrzechowskim³. W 1698 r. na Kalembinie, należącej wówczas do Jana Łady Łazowskiego, zabezpieczona została kwota 7000 złp, z której 5000 złp przeznaczono na uposażenie kanonii w Kapitułe Katedralnej w Tarnowie z fundacji Pawła Zontakiewicza, zaś pozostałe 2000 złp na aniwersarz za wspomnianego fundatora oraz wydatki zakrystii. Podstawą zapisania rzeczony kwoty na dobrach Łazowskiego stał się skrypt dłużny⁴.

² M.in. vide: W. Sarna, *Opis powiatu jasielskiego*, Jasło 1908, s. 673–674; idem, *Opis powiatu krośnieńskiego*, Przemyśl 1898, s. 412; S. Wnęk, *Wiśniowa od połowy lat osiemdziesiątych XVIII do połowy XX wieku w świetle ewidencji parafialnej*, w: *Wiśniowa. Z dziejów wsi i jej mieszkańców*, red. R. Witalec, G. Zamoyski, Kraków 2018, s. 78–79; A. Malec, *Wiśniowski dwór w XIX i XX wieku*, w: *Wiśniowa*, s. 236–237.

³ M. Wolski, *Trzeciacy herbu Strzemię. Małopolska rodzina szlachecka XIV–XVI wieku*, Kraków 2005, s. 94, 326; L. Grzebień, *Tułkowice. Dzieje rodzinnej wsi*, Kraków 1989, s. 25.

⁴ F. Herzig, *Katedra niegdyś kolegiata w Tarnowie wraz z krótką wzmianką o innych kościołach tarnowskich. Szkic historyczny na pamiątkę 500. rocznicy istnienia tegoż kościoła*, Tarnów 1900, s. 11, 72–73, 120.

Dnia 13 marca 1764 r. na mocy kontraktu zawartego w Tułkowicach pomiędzy Błażem Ładą Łazowskim oraz Aleksandrem Rogoyskim wieś Kalemбина przeszła w posiadanie drugiego z wyliczonych, zaś transakcję odnotowano w księgach grodzkich bieckich w 1765 r.⁵ Jeszcze w tym samym 1764 r. miała miejsce intromisja. W pierwszym roku zarządu majątkiem nowy właściciel zapisał na Kalembinie 50 zł rocznie od sumy 1000 zł oraz niewielki ogród na rzecz Arcybractwa Różańcowego w Dobrzechowie⁶. Dnia 2 lutego 1800 r. Aleksander Rogoyski sprzedał wieś swojemu synowi Wincentemu Rogoyskiemu za 80 000 fl. Jednocześnie na wieś nałożonych zostało kilka zobowiązań. Zofia Rogoyska z d. Popiel, żona Aleksandra, uzyskała na Kalembinie zabezpieczenie swojego posagu w wysokości 15 000 złp oraz kwotę 5000 złp. Kwotę 14 000 złp zapisano ponadto na rzecz Ksawerego Rogoyskiego, drugiego syna sprzedającego, które winne były zostać wypłacone po śmierci Aleksandra Rogoyskiego w przeciągu roku i sześciu tygodni. W kontrakcie zastrzeżono ponadto, że Aleksander Rogoyski „zostawia sobie użytek i zarządzanie dobrami Kalembiną [...], po długoletnim zaś życiu swoim wolne użycie Wielm[oznemu] Wincentemu Rogoyskiemu synowi swemu kupującemu oraz niewątpliwe posiadanie i rządy się jak mu się podobać będzie oddaje”⁷. Atoli już w 1801 r. zawarty został nowy kontrakt, który zezwalał Wincentemu Rogoyskiemu na dokonanie sprzedaży wsi, i Aleksander zrezygnował ze swojego prawa dożywocia. Zdradzając motywy tej zmiany, pisał: „Gdy jednak widząc zbliżającego się syna mojego do stanu małżeńskiego, a chcąc mu wrodzony mój afekt okazać ojcowski, wymienioną majątność Kalembinę spod dożywocia mojego odstępuję i wypuszczam”⁸. Aleksan-

⁵ Odmiennej informacji zawiera herbarz Adama Bonieckiego i Artura Reiskiego, w którym wskazano, że Kalemбина została sprzedana Rogoyskiemu przez Bazylego Ładę Łazowskiego (syna Józefa Michała) w 1776 r. Według Tadeusza Szeteli Kalemбина stała się własnością Rogoyskiego już w 1762 r. Podana powyżej data 13 marca 1764 r. jako dzień zawarcia kontraktu zakupu wsi od Błażeja Łazowskiego potwierdzona została przez Rogoyskiego. Archiwum Prowincji Krakowskiej Zgromadzenia Sióstr Miłosierdzia w Krakowie [dalej: ASMK], zespół: Przeworsk [dalej: ZP], b. sygn., teka: Kalemбина. Zapis wsi i parcelacja działek, nlb., Kontrakt pomiędzy Aleksandrem Rogoyskim a Wincentym Rogoyskim, Kalemбина, 5 II 1800 r. A. Boniecki, A. Reiski, *Herbarz polski. Wiadomości historyczno-genealogiczne o rodach szlacheckich*, t. 15, Warszawa 1912, s. 255; idem, *Herbarz polski. Wiadomości historyczno-genealogiczne o rodach szlacheckich*, t. 8, Warszawa 1905, s. 105; T. Szetela, *Zarys dziejów Koźuchowa*, Rzeszów 1985, s. 22.

⁶ L. Grzebień, *Dzieje kościelne parafii Dobrzechów*, Kraków 2004, s. 132.

⁷ ASMK, ZP, b. sygn., teka: Kalemбина. Zapis wsi i parcelacja działek, nlb., Kontrakt pomiędzy Aleksandrem Rogoyskim a Wincentym Rogoyskim, Kalemбина, 5 II 1800 r.

⁸ *Ibidem*, nlb., Kontrakt pomiędzy Aleksandrem Rogoyskim a Wincentym Rogoyskim, Kalemбина, 20 VI 1801 r.

der Rogoyski zastrzegł jednakże, że należy się mu oraz jego małżonce ćwierć dochodu finansowego oraz płodów rolnych uzyskiwanych ze wsi. Jako świadków rzeczzonego porozumienia wezwano ks. Franciszka Ksawerego Jabłonowskiego (właściciela niewielkiego fragmentu Kalemby) oraz Wincentego Ładę Łazowskiego. Dane statystyczne dotyczące Kalemby odnotowane w 1799 r. wskazują, że wieś zamieszkiwało 30 rodzin chrześcijańskich oraz jedna żydowska. Odpowiadało to kolejno 161 oraz 9 osobom⁹.

Jeszcze za życia Aleksandra Rogoyskiego w 1808 r. Wincenty Rogoyski zdecydował się na sprzedaż Kalemby. Nabywcą został ks. Franciszek Ksawery Jabłonowski, właściciel sąsiednich wsi oraz fragmentu Kalemby, co pozwoliło na znalezienie się miejscowości w rękach jednego właściciela. Za wyborem takiego nabywcy przemówiła zapewne nie tylko jego majątność, lecz także bliskie kontakty towarzyskie, skoro w 1803 r. duchowny został ojcem chrzestnym Karola Tytusa Rogoyskiego, syna Aleksandra¹⁰. Kontrakt spisany 14 kwietnia 1808 r. wskazuje, że miejscowość nabyta została przez ks. Jabłonowskiego za kwotę 260 000 złp. Duchowny zobligowany został ponadto do wypłacenia 7000 złp ks. Marcinowi Maklakowskiemu, kanonikowi tarnowskiemu, 2000 złp na rzecz kościoła w Odrzykoniu oraz po 1000 złp parafii dobrzechowskiej i na rzecz kolegiaty tarnowskiej. Rogoyscy mogli mieszkać w dworze kalembińskim do 24 czerwca 1808 r., zaś do 24 lipca tegoż roku ks. Jabłonowski oczekiwał całkowitego opuszczenia przez nich majątku¹¹. Aleksander Rogoyski zgodził się natomiast zrezygnować z należącej się mu części dochodu w zamian za wypłacanie mu przez duchownego dożywotniej pensji w wysokości 2300 złp¹².

W związku ze zgonem ks. Jabłonowskiego w 1817 r. sporządzony został szczegółowy inwentarz wsi. Dokument ten pozwala stwierdzić, że w miejscowości znajdował się drewniany dwór oraz w znacznym już stopniu zniszczony drewniany folwark. Część zabudowań w poprzedzających latach zawaliła się i została rozebrana, m.in. los taki spotkał oborę. Istniała wprawdzie nadal stajnia, choć w inwentarzu odnotowano ją jako „dużo zdezelowaną”. Także i stan innych obiektów we wsi pozostawiał

⁹ ANK, Teki Antoniego Schneidera [dalej: TAS], sygn. 1810, s. 7.

¹⁰ L. Grzebień, *Dzieje kościelne*, s. 150.

¹¹ ASMK, ZP, b. sygn., teka: Kalembyna. Zapis wsi i parcelacja działek, nlb., Kontrakt pomiędzy Wincentym Rogoyskim a ks. Franciszkiem Ksawerym Jabłonowskim, Kalembyna, 14 IV 1808 r.; ANK, FNT, sygn. succ. 2547, nlb., Extractus tabularis. Status activi et passivi bonorum pagi Kalembyna.

¹² ASMK, ZP, b. sygn., teka: Kalembyna. Zapis wsi i parcelacja działek, nlb., Oświadczenie Aleksandra Rogoyskiego, Kalembyna, 10 VI 1808 r.

wiele do życzenia. Jako stare i w różnym stopniu uszkodzone wyliczone zostały m.in. spichlerze. Jednocześnie wskazano na istnienie nowych zabudowań, takich jak drewniany dom mieszkalny z młynicą oraz szopą. W pobliżu drogi wiodącej w kierunku miasteczka Strzyżowa znajdowała się drewniana karczma, którą w niedługim czasie przed sporządzeniem inwentarza odnowiono. W skład gruntów dworskich wchodziły wówczas cztery pola, trzy łąki, niewielki sad, w którym zasadzone były śliwy. Brak było natomiast pastwiska, a bydło wypasano nad stawem. Pięć morgów ziemi było nieuprawianych i zaniedbanych, własność dworu stanowił także niewielki las¹³.

KSIĄDZ FRANCISZEK KSAWERY JABŁONOWSKI I JEGO DZIAŁALNOŚĆ

Franciszek Ksawery urodził się w 1767 r. w Wiśniowej¹⁴ (obecnie w powiecie strzyżowskim) jako syn Rocha Michała Jabłonowskiego (herbu Grzymała) oraz Katarzyny Jabłonowskiej z Ossolińskich i ochrzczony został w kościele parafialnym w Niewodnej 24 listopada 1767 r.¹⁵ Roch, kasztelan wiślicki oraz starosta korsuński, był kawalerem orderu św. Stanisława, a ponadto w 1779 r. otrzymał tytuł hrabiowski¹⁶. Ślub zawarł w 1761 r. w Ciechanowcu¹⁷. Dnia 24 listopada 1774 r. z małżeństwa tego urodziła się Katarzyna Alojza Elżbieta Barbara Jabłowska. Także ona została ochrzczona w kościele parafialnym w Niewodnej przez ks. Wincetego Ciszewskiego. Wprawdzie księgi metrykalne niewodneńskie sprzed 1784 r. zaginęły wraz z innymi tego typu źródłami znajdującymi się w zbiorach Archiwum Archidiecezjalnego w Przemyślu, jednak zachowany w aktach sądowych odpis metryki chrztu rzeczony siostry duchownego, jak i fakt przedłożenia przezeń odpisu aktu chrztu z Niewodnej przy staraniu

¹³ ANK, FNT, sygn. succ. 2547, nlb., Inventarium Oeconomicum bonorum Kalembina ad Massam successionalem olim Xaverii Comitis Jabłonowski spectantium sub tempus officiosa Inventionis ejusdem substantiae die 17 martii [1]817 in fundo bonorum Wisniowa et subsequentibus conscriptum.

¹⁴ W toku kwerendy ustalono, że szereg dat z życia ks. Jabłonowskiego podanych w biogramie sporządzonym przez ks. Andrzeja Motykę wymaga korekty. Z tego też powodu pominięte zostały podane przezeń dane orientacyjne bądź błędne. A. Motyka, *Duszpasterze diecezji przemyskiej obrządku łacińskiego w okresie niewoli narodowej (1772–1918). Szkice biograficzne*, cz. 11, „Zwiastowanie” 2022, nr 3, s. 161.

¹⁵ Archiwum Diecezjalne we Włocławku [dalej: ADW], sygn. 8129, s. 316; L. Grzebień, *Dzieje kościelne*, s. 150.

¹⁶ J.S. Dunin Borkowski, *Genealogie żyjących utytułowanych rodów polskich*, Lwów 1895, s. 267–268.

¹⁷ A. Boniecki, A. Reiski, *op. cit.*, t. 8, s. 104.

się o kanonię włocławską wskazuje, że prawdopodobnie wszystkie dzieci Rocha Jabłonowskiego rodziły się w pałacu w Wiśniowej¹⁸.

Inwentarz miasteczka Horodenka sporządzony 30 grudnia 1779 r. w związku ze śmiercią wspomnianego Rocha Jabłonowskiego zawiera wyliczenie szóstki jego dzieci: Józefa (16 lat), Franciszka Ksawerego (12 lat), Teresy (10 lat), Ludwika (7 lat), Alojzy (5 lat) oraz Anny (2 lata)¹⁹. Przy dwóch najstarszych synach odnotowano ponadto uwagę wskazującą, że od trzech lat (czyli od ok. 1776 r.) kształcili się w Wiedniu („in Academia Vienstensi”) w Theresianum²⁰. Na masę spadkową składały się miasteczko Wielopole Skrzyńskie oraz wsie: Nawsie, Rzegocin, Sośnice, Budzisz, Konice, Szufnarowa, Wiśniowa, fragment Pstrągówki, Niewodna Dolna, część Kalembiny, kawałek Cieszyny, Jazowa, Korczyna, Sporne, Węglówka, Czarnorzeki, Jaszczew, Bajdy oraz Krasne. Przeprowadzony ostatecznie w 1792 r. podział majątku przyczynił się do powierzenia ks. Jabłonowskiemu dóbr Wielopole, Nawsie, Sośnice, Rzegocin, Budzisz, Konice, Wiśniowa, Pstrągówka, Niewodna Dola, Kalembina, Szufnarowa, Jazowa oraz Bajdy. Z dóbr tych winien był ponadto uregulować należności przypisane do kościołów w Wielopolu (11 000 zł), Brzostku (3700 zł), Strzyżowie (1000 zł) oraz Brzezinach (4200 zł). Pozostałe wsie stały się własnością Józefa Jabłonowskiego²¹. Epitafium ku czci zmarłego ufundowane zostało przez jego małżonkę w kościele parafialnym w Wielopolu Skrzyńskim²².

Okoliczności podjęcia decyzji o wstąpieniu Franciszka Ksawerego Jabłonowskiego do stanu duchownego są nieznane. Tonsurę i cztery święcenia niższe przyjął 1 listopada 1790 r. w Krakowie. Następnie 10 października 1791 r. został przyjęty do seminarium stradomskiego prowadzonego przez Zgromadzenie Księża Misjonarzy. Święcenia diakonatu otrzymał 9 kwietnia 1791 r., zaś prezbiteratu 23 kwietnia 1791 r.

¹⁸ ANK, FNT, sygn. succ. 361, nlb., [Odpis metryki chrztu Katarzyny Alojzji Elżbiety Barbary Jabłonowskiej], Niewodna, 1775 r.

¹⁹ ANK, FNT, sygn. pup. 130, nlb., Inventarium rerum relictarum post fata possessionali Rochi Comitiss Jabłonowski Anno 1779 Die 30 Mensis Decembris in Civitate Horodenka Conscriptum.

²⁰ *Ibidem*, nlb., Inventarium rerum relictarum post fata possessionali Illustris Magnifici Rochi Michaelis [...] die 19 mensis Januarii 1780 Anno in Bonis Wisniowa determinatum et descriptum; E. Guglia, *Das Theresianum in Wien. Vergangenheit und Gegenwart*, Wien 1912, s. 64.

²¹ ANK, FNT, sygn. pup. 130, nlb., Kontrakt między Józefem a Ksawerym Jabłonowskiemi, Wiśniowa, 6 XII 1792 r.

²² *Katalog zabytków sztuki. Województwo rzeszowskie. Ropczyce, Strzyżów i okolice*, red. E. Śnieżyńska-Stolotowa, F. Stolota, Warszawa 1978, s. 98.

Seminarium opuścił 21 czerwca 1792 r.²³ Jeszcze jako kleryk podjął starania o kanonię w Kapitułe Katedralnej we Włocławku na wakujące miejsce zwolnione przez ks. Wojciecha Górskiego²⁴. Na urząd wprowadzony został 17 marca 1791 r., a instalacja dokonana została 11 sierpnia tegoż roku. Ks. Jabłonowski nie był jednakże związany bliżej z kapitułą i nie przyjeżdżał na jej zebrania do Włocławka, co powodowało niezadowolenie innych członków tego gremium. Po śmierci duchownego 15 marca 1817 r. przez kanoników odprawione zostało za niego nabożeństwo żałobne oraz przez trzy dni bito w dzwony. Kanonię włocławską po ks. Jabłonskim objął w 1817 r. kleryk Edward Malczewski²⁵.

W 1791 r. ks. Jabłonowski odznaczony został orderem św. Stanisława²⁶. Dnia 23 marca 1793 r. w Krakowie sporządzony został akt rezygnacji ks. Ignacego Woyczyńskiego z beneficjum i probostwa w Pobiedniku²⁷. W miejsce ustępującego zainstalowany został ks. Franciszek Ksawery Jabłonowski. Przytaczane w opracowaniach daty 1796–1812 jako okres pracy duchownego w Pobiedniku wydają się być wątpliwe²⁸. W rzeczywistości bowiem funkcję proboszcza objął we wspomnianym 1793 r., natomiast już w 1810 r. kto inny notowany był w tym charakterze²⁹. Prawdopodobnie z funkcji zrezygnował w 1807 r. w związku z objęciem probostwa w Dobrzechowie.

W 1799 r. dokonana została intromisja duchownego jako właściciela dóbr Stępina i Chytrówka³⁰. W kolejnym roku objął zarząd nad wsią Cieszyna³¹, a następnie nad Kalembiną, jednakże akta Sądu Szlacheckiego w Tarnowie dotyczące intromisji ostatniej z wyliczonych wsi nie zachowały się³². Dnia 1 stycznia 1802 r. ks. Jabłonowski wystawił upoważnienie dla Wincentego Sierakowskiego, aby dokonał sprzedaży dóbr

²³ AKMKr, sygn. L. Ord. 13, s. 32, 34, 35; J. Szczepaniak, *Katalog kleryków seminarium stradomskiego (1732–1800)*, Kraków 2006, s. 64.

²⁴ ANK, FNT, sygn. succ. 2547, nlb., Actus obsignationis, Wiśniowa, 13 III 1817 r.

²⁵ Edward Malczewski otrzymał święcenia prezbiteratu w 1819 r. ADW, sygn. 8129, s. 316–317.

²⁶ S. Łoza, *Kawalerowie orderu Świętego Stanisława*, Warszawa 1925, s. 73.

²⁷ AKMKr, sygn. AEp 120, k. 129v–130v.

²⁸ J. Szczepaniak, *Spis prepozytów i plebanów diecezji krakowskiej (XVIII w.)*, Kraków 2008, s. 117; J. Wiśniewski, *Dekanat miechowski*, Radom 1917, s. 168.

²⁹ ANK, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej w Pobiedniku Małym, sygn. 1, s. 5.

³⁰ ANK, FNT, sygn. civ. 6928, nlb., Intromissio ad bona Stępina et Chytrówka.

³¹ ANK, FNT, sygn. civ. 7459, nlb., Prothocollon intromissionis ad bona Cieszyn, Łęk et Przybysz.

³² Inwentarz akt sądowych wylicza jedynie sygnaturę zaginionej jednostki: civ. 10515, „Jabłonowski Fran[ciscus] intromiss[i]o ad bona Kulębina” [sic!]. ANK, FNT, sygn. 153, nlb.

Wielopole, Budzisz, Sośnice, Rzegocin, Nawsie oraz Konice³³, a które Roch Jabłonowski nabył w 1779 r. od Maksymiliana Zborowskiego³⁴. Już 25 stycznia tegoż roku zawarty został kontrakt z Borgiaszem Skrzyńskim, który zdecydował się nabyć wspomniany majątek za kwotę 570 000 złp oraz dodatkowo 10 000 złp porękawicznego dla Sierakowskiego jako pośrednika. Część uzyskanego dochodu przeznaczona została na spłatę zadłużenia ks. Jabłonowskiego, a ponadto 9000 złp ofiarowano kościołowi w Wielopolu Skrzyńskim, 500 złp Bractwu Różańcowemu tamże, 15 000 złp dla katedry tarnowskiej, 1000 złp kościołowi w Strzyżowie, 4200 złp parafii w Brzezinach, 3700 złp parafii w Brzostku, 2000 złp z przeznaczeniem dla kaplicy wielopolskiej oraz 800 złp proboszczowi wielopolskiemu. W kontrakcie zastrzeżono ponadto możliwość wycofania się ks. Jabłonowskiego z transakcji przez okres dwóch lat³⁵.

Pod koniec XVIII w. ks. Jabłonowski, być może wskutek zaciągniętych długów, zaprzestał dostarczania zboża dla znajdującego się w Wielopolu szpitala. Po przejęciu zarządu nad miasteczkiem, jeszcze w 1802 r., Borgiasz Skrzyński wytoczył duchownemu proces toczący się przed Sądem Szlacheckim w Tarnowie³⁶. Został on przez ks. Jabłonowskiego przegrany, a sąd wskazał, że obowiązki, które zostały przezeń zaniedbane, wynikały z zainstalowania na majątku wielopolskim utrzymania miejscowego szpitala³⁷. Od wyroku tego duchowny zdecydował się odwołać. Po ponownym rozpatrzeniu sprawy w 1805 r. zapadł ponownie niekorzystny dlań wyrok, obciążony został też kosztami procesu³⁸. Powtórnie jednak ks. Jabłonowski zdecydował się na odwołanie do wyższej instancji we Lwowie, lecz zobowiązanie do pokrycia zaległych należności pozostało w mocy³⁹. W wyniku przegranego procesu ks. Jabłonowski został zobowiązany do zapłaty 1000 złr na rzecz szpitala wielopolskiego⁴⁰.

W 1807 r. ks. Jabłonowski mianowany został proboszczem dobrzechowskim. Zgodnie z relacją przesłaną do Konsystorza Biskupiego w Przemyślu w 1814 r. parafia nie posiadała wówczas szkoły, a nauczanie

³³ ANK, FNT, sygn. civ. 8719, nlb., Pełnomocnictwo, Wiśniowa, 1 I 1803 r.

³⁴ ANK, FNT, sygn. pup. 130, nlb., Contractus resignationis b[ono]rum Wielopole inter [...] Jabłonowski et Zborowski.

³⁵ ANK, FNT, sygn. civ. 8719, nlb., Kontrakt między Wincentym Sierakowskim a Borgiaszem Skrzyńskim, Zwięczyca, 25 I 1802 r.

³⁶ ANK, TAS, sygn. 1681, s. 799; G. Wójcik, *Dzieje parafii Wielopole Skrzyńskie do 1945 roku*, Ropczyce 2022, s. 144.

³⁷ ANK, FNT, sygn. civ. 9227, nlb., Sententia.

³⁸ *Ibidem*, nlb., Motiva decidendi Ilae instantiae.

³⁹ *Ibidem*, nlb., Recursus ex consilio C.R. Appellationum Tribuna[li]s, Leopoli, 23 X 1807 r.

⁴⁰ G. Wójcik, *op. cit.*, s. 144.

Ilustracja 1. Portret ks. Franciszka Ksawerego Jabłonowskiego (w zbiorach Zgromadzenia Sióstr Miłosierdzia w Przeworsku). *Autor składa wyrazy wdzięczności przeworskim szarytkom za udostępnienie fotografii portretu ks. Jabłonowskiego.

zorganizowane było z wykorzystaniem miejscowego organisty jako pedagoga. Wśród nielicznych wiadomości o aktywności administracyjnej duchownego wspomnieć należy, że wybudował plebanię i zorganizował nowy cmentarz. Adnotacja poczyniona w metryce zgonu wskazuje, że dbał o świątynię, czego przejawem stało się ozdobienie wielkiego ołtarza oraz ambony, zaś kaplica wyposażona została nowymi sprzętami. W odniesieniu do samych cech personalnych podkreślono, że był najprzykładniejszym kapłanem⁴¹. Ks. Ludwik Grzebień odnotował w swoich

⁴¹ Na marginesie zauważyć można, że zgon ks. Jabłonowskiego został odnotowany trzykrotnie: w parafii Dobrzechów w księdze zgonów dla wsi Dobrzechów, a także w parafii Niewodna w księgach dla wsi Wiśniowa oraz Niewodna. Archiwum Parafii pw. św. Stanisława w Dobrzechowie [dalej: APD], Metrica pagi Dobrzechow ab A.D. 1784. Tom I, b. sygn., s. 330; Archiwum Parafii pw. św. Anny w Niewodnej, Pagus Niewodna parochia Niewodna tomus I 1784–1840, b. sygn., s. 32; Pagus Wiśniowa parochia Niewodna tomus II 1784–1840, b. sygn., s. 31; T. Szetela, *Dzieje Dobrzechowa. Opowieść o rodzinnej wsi, Rzeszów–Dobrzechów* 2003, s. 60–61, 185.

pracach, że ks. Jabłonowski mieszkał przede wszystkim w dworze w Wiśniowej, natomiast do Dobrzechowa wyjeżdżał jedynie w okresie świąt i w niedziele⁴². Funkcję proboszcza ks. Jabłonowski łączył z obowiązkami dziekana dekanatu strzyżowskiego⁴³. Objął je w 1810 r. po śmierci poprzednika, ks. Antoniego Koronkiewicza, proboszcza frysztackiego, i pełnił do 1817 r., kiedy też zastąpił go proboszcz strzyżowski, ks. Szymon Szczepanik⁴⁴. Ks. Jabłonowski zmarł 5 lutego 1817 r., a pochowany został 10 lutego w kościele w Niewodnej. Liturgii pogrzebowej przewodniczył zarządca parafii, ks. Jakub Pyzowski.

Kilka słów charakterystyki swojego stryja zawarł we wspomnieniach Ludwik Jabłonowski:

Typowa to była postać ten mój stryjasek, razem z ojcem w Theresianum wychowany, przez babkę na księdza przeznaczony i tylko paroma wsiami wyposażony. Teraz dzierżył dwa z naszych gniazdowych kluczy, Wiśniowski i Wielopolski, gdy ojciec – wbrew woli przezornej matki – po jej zgonie całe rodzeństwo, już raz sowicie wyposażone (córkę po milionie złp), powtórnie do równego przypuścił działu. Stryj nasz, maleńki, szczupły, małomówny, ale gwałtowny, jak zaklęty duch chodził po obszernym wiśniowskim pałacu, w lat wiele po nim do fundamentów zgorzałym. [...] W sypialni stryja stał wprawdzie hebanowy modlitewnik z krucyfiksem koralowym, ale na marmurowych kolumnach spoczywały także popiersia Russa i Woltera, gorzka ironia przedrażnionej wyobraźni. Całe znaczne dochody obracał stryj na zakup bibliograficznych przepychów, porcelan, numizmatów, sreber, w czym wszystkim prawdziwe zostawił skarby. [...] Sam ksiądz, księży nie lubił, gorszył się ich nieprzykładnym życiem. Na jakiś obchód kościelny zaprosił księży z całego strzyżowskiego dekanatu; po uczcie, przy której nastroszeni dworzanie nie skapili winem, zadzwoniono na nieszpory, niestety, gości[e] uraczeni zabójczą kapką, leżeli do nieprzytomności po sofach, więc sam odprawił nieszpory, a zapitych, kazawszy złożyć na przygotowane wozy, odesłał

⁴² Z niejasnych przyczyn Artur Bata w swojej publikacji stawia zgoła przeciwną tezę. A. Bata, *Zarys historii parafii w Niewodnej*, Krosno 2013, s. 13, 28; L. Grzebień, *Dzieje parafii w Niewodnej*, Rzeszów 2003, s. 22.

⁴³ Szereg błędnych informacji dotyczących dziejów dekanatu strzyżowskiego zawiera artykuł M. Bober, brak tam również w spisie dziekanów ks. Jabłonowskiego. Archiwum Parafii pw. Niepokalanego Poczęcia NMP i Bożego Ciała w Strzyżowie, sygn. 1, s. 93, 95, 97, 123; M. Bober, *Dekanat strzyżowski od 1807 roku. Wybrane zagadnienia*, „Strzyżowski Rocznik Muzealny” 2018, 4, s. 55.

⁴⁴ ANK, FNT, sygn. succ. 1882, nlb., Actus obsignationis, Frysztak, 4 V 1810 r.

do Przeworska na rekolekcje, w owych czasach bardzo ostre, nawet hiszpańską pokutą uprzyjemniane⁴⁵.

FUNDACJA NA RZECZ SIÓSTR MIŁOSIERDZIA W PRZEWORSKU

Ksiądz Franciszek Ksawery Jabłonowski sporządził swój testament 25 lipca 1816 r. w Wiśniowej. Głównym spadkobiercą uczynił swojego bratanka, Franciszka Jabłonowskiego. Polecił jednakże, aby wypłacił on swym trzem braciom: Kazimierzowi, Leonowi oraz Ludwikowi po 15 000 złp. W odniesieniu do wsi Kalembina zdecydował, aby stała się ona własnością domu Zgromadzenia Sióstr Miłosierdzia w Przeworsku, zastrzegając przy tym, że jako właściciel w porozumieniu z Feliksem Ciesielskim mógł majątek ten swobodnie sprzedąć. W oczekiwaniu za dokonaną darowiznę nałożył na wspólnotę przeworską obowiązek odmawiania *officium defunctorum* raz w roku w oktawie wspomnienia św. Franciszka Ksawerego oraz corocznego odprawienia jednej mszy św. Ks. Jabłonowski zastrzegł przy tym, że „pod żadnym pozorem ani pretekstem na inny fundusz [zapis ten] zamienionym być nie może”, ale w przypadku prób jego zniesienia majątek miał powrócić do prawowitych spadkobierców. Jednocześnie nowy właściciel wsi zobowiązany został do corocznego zakupu lekarstw za kwotę 2000 złp i rozdania ich ubogim z wsi należących do masy spadkowej⁴⁶.

Duchowny ofiarował ponadto parafii dobrzechowskiej kielich wraz z pateną, a także wszystkie swoje ornaty i corocznie 1000 złp na rzecz odmówienia *officium defunctorum*⁴⁷. O ile fundusz na rzeczzone oficjum został odnotowany następnie w inwentarzu, o tyle prócz niego wyliczono zaledwie jedną aksamitną szatę, znacznie już zniszczoną, która należała niegdyś do ks. Jabłonowskiego⁴⁸. Kościołowi w Wielopolu Skrzyńskim przekazał relikwie św. Sobestiana oraz kwotę 2000 złp na budowę budynku szpitala. Parafia rodzinna w Niewodnej otrzymała natomiast dwóch poddanych, mieszkańców Niewodnej Dolnej⁴⁹.

⁴⁵ L. Grzymała-Jabłonowski, *Złote czasy i wywczasy. Pamiętnik szlachcica z pierwszej połowy XIX stulecia*, Lwów 1920, s. 13.

⁴⁶ ANK, FNT, sygn. succ. 2547, nlb., [Testament ks. Franciszka Ksawerego Jabłonowskiego z 1816 r.].

⁴⁷ *Ibidem*; ANK, TAS, sygn. 408, s. 156.

⁴⁸ ANK, TAS, sygn. 408, s. 167.

⁴⁹ ANK, FNT, sygn. succ. 2547, nlb., [Testament ks. Franciszka Ksawerego Jabłonowskiego z 1816 r.].

W związku z objęciem zarządu nad Kalembiną przez Siostry Miłosierdzia, w 1817 r. dokonano wyliczenia wszystkich przychodów i obowiązków ciężących na Kalembinie. Ze spisu tego wynika, że mieszkańcy zobowiązani byli do odpracowywania 2652 dni pańszczyzny pieszej. Dochód z danin w naturze wynosić miał 8,40 złr, zaś z uprawy roli, po odliczeniu kosztów, 809,22 złr. Odnotowano ponadto, że we wsi zarejestrowanych było 37 rodzin, wobec czego dochód z propinacji szacowany był na „222 garcy wódki” o wartości 74 złr. Młyn przynosić miał 37,28 złr, zaś las 14,50 złr. Na wydatki składały się: podatek dominikalny w wysokości 17,44 złr, podatek z tytułu kwaterunku wojskowego 17,30 złr, czopowe z tytułu prawa propinacji, a ponadto dziesięcina dla parafii dobrzechowskiej 75 złr⁵⁰.

Ogólny stan majątku w chwili przejęcia go przez siostry przedstawiony został w krótkiej nocie znajdującej się wśród rachunków:

W pierwszym roku posesji nie zastawszy płotu ani koło domu, ani koło ogrodu, zastawszy folwark już walący się, stajnie niedylowane, dachy na stodołach zupełnie zgniłe tak, jak na wszystkich innych budynkach, oprócz tego komin jeden w domu mieszkalnym zupełnie zawalony i powała od zwalenia potłuczona, drugi komin do połowy zapadły. Posesorowie oprócz tego, że nie rachują za pańszczyznę ciągle, bo tej wcale w Kalembinie nie ma, do zwozu cegły i drzewa dali swoje fornalki, zaś do reperacji folwarku, wydylowania stajen, podparcie i inne potrzeby drzewa bezpłatnie, ale nadto wybrali na koszt swój sadzawkę jedną, druga od 30 lat [jest] zarośnięta [i] beużyteczna, wyszlamowali najętymi stawarzami, i najawszy także stawarzy ogród dookoła głębokimi rowami wysadziwszy wierzbami opasali. Chałupę nową z własnego drzewa i własnym kosztem dla poddanego kalembskiego postawili, co wszystko chociaż bardzo wiele kosztowało, atoli posesorowie dla dobra Zgromadzenia Sióstr i polepszenia wsi bez powrócenia ofiarują⁵¹.

Jak stwierdzono w inwentarzu z 1827 r., w momencie przejęcia zarządu nad wsią brak w niej było bydła roboczego oraz sprzętów koniecznych do uprawiania pól⁵².

W 1819 r. dokonano gruntownych prac remontowych w budynkach dworskich. Wybudowany został nowy piec w piekarni, dwa kominy oraz

⁵⁰ ASMK, ZP, b. sygn., teka: Kalemбина. Testament, przychody i inwentarze, nlb., Rektyfikowane wyszczególnienie intraty, *passim*.

⁵¹ ASMK, ZP, b. sygn., teka: Kalemбина. Dzierżawa, nlb. Wyszczególnienie wydatków na conto Kalemminy dnia 19 maja [1]819 sporządzone.

⁵² ASMK, ZP, b. sygn., teka: Kalemбина. Testament, przychody i inwentarze, nlb., Inwentarz bydła roboczego i nieroboczego tudzież sprzętów gospodarczych [1827 r.].

kilka pieców w pomieszczeniach mieszkalnych, wytynkowano zewnętrzną stronę domu oraz znajdujące się w nim pięć pokoi. Łączna kwota prac remontowych wyniosła 1510,20 zł, lecz w wydatkach tych uwzględniono również wykonanie schodów do zabudowań szarytek w Przeworsku za 111 zł⁵³. Na marginesie zauważyć warto, że choć w 1819 r. uczyniono zarzut względem dzierżawcy dotyczący obciążenia Zgromadzenia kosztami budowy domu dla jednego z mieszkańców wsi, to szarytki w kolejnych latach niejednokrotnie również dbały o działalność dobroczynną, m.in. udzielając w 1842 r. zapomogi finansowej na budowę chałupy czy też rozdając jałmużnę (m.in. w latach 1842 i 1845), a okazjonalnie najmując miejscową ludność do różnych prac, jak np. w 1846 r., gdy zapłacono 10 fl wójtowi za pilnowanie lasu⁵⁴.

Jedną z ważniejszych kwestii, które szarytki próbowały uregulować w pierwszych latach zarządu Kalembiną, była sprawa odrabiania pańszczyzny. Wszyscy mieszkańcy wsi płacili podatki „do obwodu podatkowego Kalembiny”, jednak czterech poddanych⁵⁵ wyłączonych było z inwentarza wsi i odpracowywało pańszczyznę na rzecz dominium Wiśniowej⁵⁶. W 1828 r. podjęto próbę znalezienia przyczyny, z powodu której wspomniani chłopci nie odpracowywali pańszczyzny i nie płacili podatków na rzecz Kalembiny. Podczas przesłuchania stron mieszkańcy zeznali, że powinności swoje realizują dokładnie tak, jak ich przodkowie, którzy nabyli ziemię od właściciela wsi Wiśniowej⁵⁷. W przedłożonym przez rodzinę Krochmalów akcie z 1776 r. wskazana została podstawa wykorzystywania przezeń gruntu:

[Ja,] Roch Michał Jabłonowski [...] wiadomo czynię komu o tym wiedzieć należy, osobliwie sukcesorom po mnie następującym, iż ja daję to prawo moje Jędrzejowi Grochmalowi [sic!], poddanemu wiśniowskiemu na część gruntu w Kalembinie leżącego z folwarku z tak dawna zwanego, a teraz na trzy części rozdzielonego, udzieloną za którą część zapłacił do skarbu mego złotych polskich sto dziewiętnaście nr 119, dla czego i z sukcesorami swoimi prawem wieczystym zażywać wolno mu będzie i budować się. Z tego do inwentarza corocznie

⁵³ *Ibidem*.

⁵⁴ ASMK, ZP, b. sygn., nlb., Registr ekspensy pieniędzy kasy Sióstr Miłosierdzia Domu Przeworskiego 1842–1879.

⁵⁵ Byli to: Józef, Walenty i Wojciech Krochmalowie oraz Grzegorz Funtak.

⁵⁶ ASMK, ZP, b. sygn., teka: Kalembina. Zapis wsi i parcelacja działek, nlb., Pismo sióstr miłosierdzia do Urzędu Cyrkularnego w Jaśle, Przeworsk, 14 XI 1831 r.

⁵⁷ ASMK, ZP, b. sygn., teka: Kalembina. Dzierżawa, nlb., Protokół, Kalembina, 15 V 1828 r.

czynszu złotych pięćdziesiąt nr 50 płacić, sztukę prząść i gromadzkie powinności odbywać ma, na co się podpisuje⁵⁸.

Wprawdzie w akcie tym brak wskazania miejsca odpracowywania pańszczyzny, jednak powołując się na dawniejszą tradycję, chłopci zwrócili uwagę, że za życia ks. Franciszka Ksawerego Jabłonowskiego odbywali ją w Wiśniowej, a nie zaś w części Kalembiny dzierżawionej wówczas przez Feliksa Ciesielskiego⁵⁹. Dnia 19 października 1832 r. skorygowano sprawę własności i zainstabulowano dom przeworskich szarytek jako faktycznego właściciela (w miejsce ciągle figurującego tam zmarłego w 1817 r. ks. Jabłonowskiego)⁶⁰. Niedopatrzenie to wynikało najprawdopodobniej z tego, że w tabuli krajowej znajdowały się dwa odrębne rejestry dotyczące wsi.

Troska o utrzymanie otrzymanych dóbr w dobrym stanie wiązała się także z ponoszeniem przez Zgromadzenie wydatków na budowę nowych obiektów oraz renowację istniejących. Zachowane rachunki wskazują, że w 1833 r. kosztem 87 fl wybudowany został młyn⁶¹. Pewien obraz, jaki dochód generowała dla szarytek wieś, przedstawia fakt, że w latach 1828–1829 majątek przyniósł 1960,50 zł przychodu, gdy jednocześnie po opłaceniu należnych podatków, rzemieślników, a także innych wydatków pozostało w kasie 197,44 zł⁶². Ok. 1836 r. wybudowano nową stajnię, zaś wcześniej, ok. 1832 r., stodołę⁶³. W latach 1864–1865 przeprowadzono renowację budynków dworskich, w tym przede wszystkim zadbane o karczmę oraz młyn, jednocześnie poprawiono dach na dworze⁶⁴.

Niedatowany, lecz sporządzony najprawdopodobniej w drugiej połowie XIX w., opis budynków folwarcznych w Kalembinie wzmiankuje 13 obiektów. Drewniany i kryty gontem dwór, określany mianem budynku mieszkalnego, scharakteryzowano jako w znacznym stopniu zdezelowany. We wsi znajdowały się ponadto dwie stare stajnie, z których jedna była w dobrym stanie, a druga wymagała naprawy. Podobnie rychłej reperatury wymagały dwie stodoły i szopa. W dobrym stanie były natomiast

⁵⁸ *Ibidem*, nlb., Kopia aktu własności, Wiśniowa, 9 VIII 1776 r.

⁵⁹ *Ibidem*, nlb., Protokół, Kalembina, 14 XI 1840 r.

⁶⁰ ASMK, ZP, b. sygn., teka: Kalembina. Zapis wsi i parcelacja działek, nlb., Pismo Kraussa do sióstr miłosierdzia w Przeworsku, Lwów, 29 XII 1832 r.

⁶¹ ASMK, ZP, b. sygn., teka: Kalembina. Testament, przychody i inwentarze, nlb., Regestr wydatków tak na budowie młyna potrzebne do tegoż materiały i rzemieślników.

⁶² *Ibidem*, nlb., Rachunek z folwarku Kalembiny 1828–1829.

⁶³ *Ibidem*, nlb., Oblikwidacja z dzierżawy wsi Kalembiny na rok od dnia 24 czerwca 1838 [r.]; Oblikwidacja z tenuty posesji folwarku Kalębiny na czynsz roczny od dnia 24 czerwca 1832 [r.].

⁶⁴ *Ibidem*, nlb., Wykaz materiału budowlanego na reparację budynków dworskich oraz należytość majstrom od teje roboty w państwie Kalembinie.

karczma, spichlerz, młyn i studnia, zaś w „miernym” chlew i płoty⁶⁵. Nadmienić można, że wspomniany już dwór miał dwa murowane kominy, sień, jedną „letnią salę”, sześć pokoi, komórkę oraz dwa spichlerze⁶⁶.

Zwykle w rachunkach nie notowano, kto angażowany był we wsi jako urzędnik dworski. Spis wypłat z lat 1827–1828 wskazuje, że justycjariuszem (urzędnikiem sądownictwa dominialnego) był Wojciech Bykowski, karbowym (nadzorcą pracy wykonywanej przez chłopów) Michał Cyran, przy wołach pracował Antoni Tęcza, funkcję fornala powierzono Marciniowi Kulpińskiemu i Wojciechowi Ziębie, zaś stróżem folwarcznym był niejaki Tomasz. Ostatniemu z wyliczonych w 1827 r. kupione zostały ponadto nowe buty⁶⁷. W 1848 r. przestano opłacać odrębnego justycjariusza, powierzając jego obowiązki sędziemu z pobliskiej wsi Wiśniowa⁶⁸. Do zarządu majątkiem zatrudniano ekonoma. Rachunki wskazują, że w latach 1827–1830 funkcję tę pełnił Antoni Czerkawski, za co otrzymywał roczną pensję w wysokości 150 zł⁶⁹. Nadmienić warto, że 3 maja 1829 r. ekonomowi temu, żonatemu z Józefą Gąsiorowską, urodził się syn Stanisław Michał⁷⁰.

W 1821 r. zawarty został dziewięcioletni kontrakt, na mocy którego dzierżawcą Kalemby zostało małżeństwo Wojciech Ciesielski (brat wcześniej wspomnianego Feliksa Ciesielskiego⁷¹) i Józefa Ciesielska z d. Rutkowska⁷². Zobowiązani byli do opłacania 400 złr rocznie z tytułu najmu, a ponadto wszystkich podatków oraz dziesięciny względem parafii dobrzechowskiej. Kontrakt nakładał na dzierżawców obowiązek troski o 11 krów należących do szarytek oraz dostarczanie do Przeworska corocznie masła i sera. Niedostatek lasów we wsi skutkował zakazem

⁶⁵ *Ibidem*, nlb., Stan budynków gospodarskich w folwarku Kalemby do Instytutu Sióstr Miłosierdzia [z] Przeworska należący.

⁶⁶ *Ibidem*, nlb., Opis budynków mieszkalnych i gospodarskich w wsi Kałębina w cyrkule jasielskim leżącej [...] w roku 1828 miesiąca Maja.

⁶⁷ *Ibidem*, nlb., Ordynariusz zasług rocznych oficjalistów i służących przy folwarku kałembińskim na rok 1827–1828.

⁶⁸ *Ibidem*, nlb., Rachunek W[ielmoż]nych Rylskich wydatków cyrkularnych, za młyn, karczmę i na znaki miernicze.

⁶⁹ *Ibidem*, nlb., Rachunek z folwarku Kalemby 1828–1829, *passim*.

⁷⁰ APD, Metrica pagi Kałębina ab anno 1784 die 17 maii, b. sygn., s. 47.

⁷¹ ANK, FNT, succ. 5079, s. 2.

⁷² Rodzina Ciesielskich znalazła się w okolicach Dobrzechowa zapewne za sprawą pokrewieństwa z jednym z miejscowych proboszczów. Otóż bracia Ciesielscy: Wojciech (zm. 13 VII 1840 r.), Feliks (ur. ok. 1776 r., zm. 5 VI 1845 r.) oraz ks. Mikołaj (proboszcz w Komborni) byli dziećmi Andrzeja Ciesielskiego (zm. w 1791 r.) oraz Zofii Ciesielskiej z d. Alteńskiej (Ateńskiej) (zm. 1 II 1828 r.). Ostatnia z wyliczonych była natomiast siostrą ks. Wojciecha Alteńskiego (Ateńskiego), proboszcza dobrzechowskiego na przełomie XVIII i XIX w.

wycinania drzew, z wyłączeniem starych buków i drzew niezdatnych do posłużenia za materiał budowlany⁷³. Współpraca nie układała się jednakże pomyślnie, a dzierżawca zaniedbywał obowiązki względem Zgromadzenia. Wobec powstałych długów oraz ingerencji ze strony urzędu skarbowego we Lwowie w kwietniu 1824 r. dokonano zmian w kontrakcie, dzięki czemu za lata 1824–1825 Ciesielski miał uiścić szarytkom zaledwie 200 złr z tytułu dzierżawy wsi⁷⁴. Już jednakże w lipcu 1824 r. zawarta została nowa umowa, a posesorami Kalembiny zostali małżonkowie Kasper i Jadwiga Piwińscy⁷⁵. Zapewne wskutek wcześniejszych złych doświadczeń każdy kolejny dzierżawca zawierał umowę na okres trzech lat. Jednocześnie szarytki proponowały, aby powstałe zadłużenie Ciesielskiego spłacone zostało poprzez zajęcie dochodów pobieranych z posiadanej przezeń sąsiedniej wsi Kożuchów, co jednak zostało przez władzę odrzucone. Polecono natomiast szarytkom zatrudnić adwokata i wnieść sprawę do sądu⁷⁶. Wojciech Ciesielski zmarł w 13 lipca 1840 r. w Suchoj, jednak w jego aktach spadkowych brak jest informacji o próbach windykacji zaległej kwoty. Możliwe więc, że sprawę sfinalizowano wcześniej, choć obecnie brak na ten temat bliższych informacji⁷⁷.

W 1830 r. dzierżawcą wsi został Karol Franciszek Ryłski, zaś 20 czerwca przekazano mu dokumentację ekonomiczną⁷⁸. Sprzedano mu ponadto sprzęty gospodarcze oraz bydło. Ryłski nabył wówczas m.in. dwa wozy, zdezelowaną bryczkę i pługi⁷⁹. W dobrzechowskich księgach metrykalnych odnotowano, że żonaty był z Anną Hiczkiewicz, zaś 8 września 1845 r. jego córka Aniela poślubiła Aleksandra Płockiego⁸⁰. Dzierżawił wieś przynajmniej do 1838 r.⁸¹

⁷³ ASMK, ZP, b. sygn., teka: Kalembina. Dzierżawa, nlb., Kontrakt dzierżawy wsi, Lwów, 22 VI 1821 r.

⁷⁴ *Ibidem*, nlb., Kontrakt między s. Anną Jakubowiczówną a Wojciechem Ciesielskim, Przeworsk, 29 IV 1824 r.

⁷⁵ *Ibidem*, nlb., Kontrakt dzierżawy wsi, Kalembina, 20 VII 1824 r.

⁷⁶ *Ibidem*, nlb., Pismo sióstr miłosierdzia do urzędu cyrkularnego w Jaśle, b.d.; *Schematismus des Königreiches Galizien und Lodomerien für das Jahr 1827*, Lemberg [b.d.w.], s. 485.

⁷⁷ ANK, FNT, sygn. succ. 5079, s. 1.

⁷⁸ ASMK, ZP, b. sygn., teka: Kalembina. Testament, przychody i inwentarze, nlb., Spis aktów w kancelarii dominikalnej Kalembina na dniu 20 Junii [1]830 znajdujących się.

⁷⁹ *Ibidem*, nlb., Konsygnacja różnych sprzętów gospodarskich oraz bydła i trzody W[ielmożnemu] Karolowi Ryłskiemu sprzedanych.

⁸⁰ APD, Metrica pagi Kałębina, b. sygn., s. 25.

⁸¹ ASMK, ZP, b. sygn., teka: Kalembina. Testament, przychody i inwentarze, nlb., Kwit względem wypłacenia dziesięciny do Dobrzechowa z Kalembiny, Dobrzechów, 12 XI 1838 r.

Wspomniany Karol Ryłski był najprawdopodobniej krewnym ks. Jana Ryłskiego, proboszcza dobrzechowskiego. Duchowny uczestniczył w zarządzie Kalembiną, notowany był także jako sądowy administrator tejże wsi. Wydaje się jednakże, że z administrowania majątkiem przez rodzinę Ryłskich siostry miłosierdzia nie były zadowolone. Brak zgody odnośnie do ponoszonych kosztów i – jak się wydaje – brak woli do ich zwrotu, przyczynił się w 1848 r. do sporządzenia wyliczenia poniesionych przez Ryłskich wydatków, co opatrzone został ponadto adnotacją ks. Jana Ryłskiego:

Oprócz z tych rachunków należytości nam przypadających, żądanych innych [pretensji] do Instytutu Sióstr Miłosierdzia nie mamy i mieć nie będziemy, albowiem naszym staraniem było w ciągu całej dzierżawy (jak się W[ielmoż]ny Plenipotent naocznie przy odbieraniu przekonał) zasłużyć sobie na zadowolenie Instytutu, a nie na niesłuszne uzalania zarobić, jak takowe tylokrotnie z listów W[ielce] W[ielmożnej] Przełożonej Sióstr wyczytałem, bo boleśnie zamiast spodziewanej podzięką od[e]brać w nagrodę niesprawiedliwe wyrzuty⁸².

W kolejnych latach dzierżawcy ulegali kilkukrotnym zmianom. Od 1848 r. zarządzanie majątkiem na okres trzech lat powierzono Michałowi Kaczkowskiemu⁸³. W 1853 r. posesorem został dr Karol Kaczkowski⁸⁴. W 1863 r. na trzy lata wieś wydzierżawił Ignacy Jakubczak, zaś w sprawie finalizacji sporządzenia kontraktu szarytki reprezentował proboszcz dobrzechowski, ks. Feliks Buchwald⁸⁵.

Próby likwidacji fundacji

Nie wiadomo, kiedy dokładnie szarytki zdecydowały, że Kalembinę należy sprzedać. Stosowną prośbę w tej sprawie wniosły do Namiestnictwa we Lwowie w 1870 r.⁸⁶ Zgody na transakcję udzielił także Kazimierz Jabłonowski, spadkobierca fundatora. Postawionym przezeń warunkiem było jednakże, że cała uzyskana kwota musiała być przeznaczona wyłącznie na utrzymanie sióstr miłosierdzia w Przeworsku. W prośbie przesłanej do niego szarytki tak uzasadniały konieczność sprzedaży wsi:

⁸² *Ibidem*, nlb., List ks. J. Ryłskiego do sióstr miłosierdzia w Przeworsku, Dobrzechów, 7 VII, 1848 r.

⁸³ ASMK, ZP, b. sygn., teka: Kalemбина. Dzierżawa, nlb., Kontrakt dzierżawy wsi, Przeworsk, 7 IV 1848 r.

⁸⁴ *Ibidem*, nlb., Kontrakt dzierżawy wsi, Przeworsk, 16 VII 1853 r.

⁸⁵ *Ibidem*, nlb., Kontrakt dzierżawy wsi, Dobrzechów, 23 IX 1863 r.

⁸⁶ ASMK, ZP, b. sygn., teka: Kalemбина. Zapis wsi i parcelacja działek, nlb., Pismo sióstr miłosierdzia do Wysokiego Namiestnictwa we Lwowie, [Przeworsk], 21 XI 1870 r.

S[iostry] M[iłosierdzia] powzięły więc zamiar sprzedania Kalemby, albowiem są tego przekonania, że otrzymana cena kupna lokowana na procent lub obrócona na zakup listów publicznych przyniesie znacznie większy dochód, który z powodu małych funduszków Inst[ytutu] S[ióstr] M[iłosierdzia] w Przeworsku bardzo pożądany jest⁸⁷.

Początkowo Namiestnictwo we Lwowie nie wydało zgody na transakcję, wskazując, że nie wiadomo, czy Kazimierz Jabłonowski mógł w imieniu fundatora wydać zezwolenie na sprzedaż wsi⁸⁸. Z tego też powodu szarytki zatrudniły prawnika dr. Karola Kaczkowskiego z Tarnowa, który zgromadził niezbędne dokumenty potwierdzające, że Kazimierz Jabłonowski jest „wyłącznym spadkobiercą i reprezentantem rodziny hrabiów Jabłonowskich”⁸⁹. W ślad za zgodą na sprzedaż majątku Jabłonowski zwrócił się do szarytek przeworskich z prośbą o zgodę na ekstabulację sumy zabezpieczającej ewentualne zadłużenie, jakiej na rzecz szarytek dokonano na jego wsi Sokołówka, wobec czego nie mógł jej sprzedać⁹⁰. Ostatecznie reskryptem z dn. 13 listopada 1872 r. Namiestnictwo zezwoliło na sprzedaż majątku, jednak zastrzegając, że uprzednio kontrakt musi być przedłożony do zatwierdzenia, a pieniądze zainwestowane zostaną w papiery wartościowe zgodnie z poleceniem rządu krajowego⁹¹.

W 1873 r. w związku z ostateczną decyzją o próbie sprzedaży problematycznych dóbr szarytki zdecydowały się na publikację anonisu na łamach dziennika „Czas”⁹². Wyliczono wówczas, że majątek obejmuje 200 mórg gruntu ornego, 18 mórg lasu oraz 19 mórg łąk, a ponadto młyn i prawo propinacji. Nieoczekiwanie nikt nie zaoferował satysfakcjonującej kwoty. Wśród zachowanych odpowiedzi na ogłoszenie prasowe znajdują się: list Józefa Gryczmańskiego, który chciał wydzierżawić Kalembinę na okres od 9 do 12 lat, pisma Aleksandra Eibenhagena, Apolinarego Przyłęckiego z Jasła, Kazimierza Kamińskiego z Kobylca, Genowefy Zelechowskiej, Emanuela Sochory oraz A. Gerbana. Zainteresowanie zakupem wsi za kwotę 25 000 złr wyraził także właściciel Wiśniowej, hrabia Mycielski, jednakże, jak sam podkreślił, gotów był ją nabyć tylko ze względu na

⁸⁷ *Ibidem*, nlb., List sióstr miłosierdzia do Kazimierza Jabłonowskiego, Kraków, 20 VIII 1870 r.

⁸⁸ *Ibidem*, nlb., Pismo Namiestnictwa we Lwowie do sióstr miłosierdzia, Lwów, 22 III 1872 r.

⁸⁹ *Ibidem*, nlb., Pismo dr. K. Kaczkowskiego do sióstr miłosierdzia, Tarnów, 8 IV 1872 r.

⁹⁰ *Ibidem*, nlb., List K. Jabłonowskiego do sióstr miłosierdzia, 24 VI 1872 r.

⁹¹ *Ibidem*, nlb., Deklaracja.

⁹² „Czas” 1873, nr 1, s. 6; nr 5, s. 4.

Tabela 1. Kontrakty i nabywcy części wsi Kalembina w 1875 r.*

Numer kontraktu	Nabywca	Uwagi o nabywcy	Nabyty obszar	Kwota
1.	Myszkowski Józef i Ludwika	małżonkowie, właściele folwarku w Niewodnej	budynki dworskie (parcele budowlane nr 1-2), parcele gruntowe nr 1, 3-5, 11, 15-18, 50-54, 61-66, 67-68, 73, 75, 77, 356	7000 zhr
2.	Kwieciński Józef i Maria	małżonkowie z Przedmieścia Strzyżowskiego	mały dom i parcela budowlana nr 13, parcele gruntowe nr 7-10, 12-14, 54-55, 213	2300 zhr
3.	Strzępkowie Franciszek i Anna	małżonkowie z Koźuchowa	parcela nr 183	300 zhr
4.	Myszkowski Józef i Ludwika	małżonkowie, właściele folwarku w Niewodnej	parcela nr 213	700 zhr
5.	Furtkowie Stanisław i Apolonia	małżonkowie z Kalembiny	parcela nr 20	700 zhr
6.	Banasiewicz Walenty i Katarzyna	małżonkowie z Kalembiny	parcela nr 78	300 zhr
7.	Niedzielowie Franciszek i Katarzyna	małżonkowie z Markuszowej	parcela nr 183	600 zhr
8.	Libuchowie Franciszek i Franciszka	małżonkowie	parcela nr 183	200 zhr
9.	Ziębowie Józef i Anna	małżonkowie z Kalembiny	parcele nr 43-45	120 zhr
10.	Wiercha Stanisław i Katarzyna	małżonkowie	parcela nr 183	715 zhr
11.	Pucowie Jan i Katarzyna	małżonkowie z Koźuchowa	parcela nr 183	200 zhr
12.	Kielerowie Jan i Anna	małżonkowie z Koźuchowa	parcela nr 183	300 zhr
13.	Libuchowie Antoni i Katarzyna	małżonkowie z Koźuchowa	parcela nr 183	300 zhr
14.	Pucowie Andrzej i Marianna	małżonkowie z Koźuchowa	parcela nr 183	375 zhr
15.	Kazikowie Józef i Anna	małżonkowie z Kalembiny	parcela nr 183	395 zhr
16.	Tęczowie Franciszek i Franciszka	małżonkowie z Kalembiny	parcela nr 183	150 zhr
17.	Tęcza Stanisław	z Kalembiny	parcela nr 78	300 zhr

18.	Nieplowie Walenty i Katarzyna	małżonkowie z Kalembiny	parcele nr 78, 89	600 złr
19.	Soboń Wojciech	z Kalembiny	parcela nr 75	500 złr
20.	Wilusz Józef	z Kalembiny	parcela nr 47	280 złr
21.	Furtek Józef i Marianna	małżonkowie z Kalembiny	parcela nr 20	450 złr
22.	Libuchowie Piotr i Marianna	małżonkowie z Kalembiny	parcela nr 20	425 złr
23.	Cyranowie Tomasz i Maria	małżonkowie z Kalembiny	parcela nr 20	450 złr
24.	Hartowie Józef i Anna	małżonkowie z Kalembiny	parcele nr 6, 78, 80	700 złr
25.	Ziębowie Józef i Katarzyna	małżonkowie z Kalembiny	parcela nr 78	350 złr

* *Ibidem*, nlb., Wykaz kupujących ziemię.

bliskie sąsiedztwo z jego ówczesnie posiadanym majątkiem⁹³. Wydaje się, że początkowo zamierzano sfinalizować transakcję, jednak z nieznanых przyczyn nie doszło do tego⁹⁴.

Początkowe niepowodzenia w sprzedaży przyczyniły się do podjęcia rozważań nad odbyciem publicznej licytacji wsi, jednak wizytatorka s. Maria Talbot obawiała się, że również to nie pozwoli na oczekiwane rozstrzygnięcie. Siostry tłumacząc problem ze sprzedażą majątku, odnotowały w jednym z inwentarzy domu, że „nie można było znaleźć kupca, ani w całości, ani częściowo, wszyscy wzbraniłi się kupować dobro klasztorne, ażeby nie ściągnąć na siebie nieszczęścia, sądząc, że sprzedane być nie powinno”⁹⁵. Ostatecznie pismem z 3 września 1873 r. wystąpiły do władz z prośbą o zgodę na parcelację majątku, spodziewając się, że mniejsze parcele będą prostsze do sprzedaży.

Ponieważ, w opinii wizytatorki, Zgromadzenie Sióstr Miłosierdzia nie było w stanie samodzielnie dokonać parcelacji, podjęto negocjacje z Galicyjskim Towarzystwem Parcelacji i Budowy⁹⁶. Na początku sierpnia 1873 r. rzeczone towarzystwo przedłożyło projekt podziału dóbr, zaś jeszcze w tym samym roku sporządzono umowę dotyczącą powierzenia parcelacji wspomnianej organizacji⁹⁷. S. Talbot oddelegowała do przeprowadzenia parcelacji przełożoną zakładu przeworskiego, s. Apolonie Gizewską⁹⁸.

W 1875 r. sporządzone zostały kontrakty kupna sprzedaży. Łączny dochód z przeprowadzonych transakcji wyniósł 17 660 złr, a kolejne 1050 złr rodzina Myszkowskich miała dopłacić w późniejszym czasie. Nie wszystkie parcele zostały jednakże sprzedane, i tak część z nich była dzierżawiona przez Jędrzeja Kołodziejczyka, Józefa Furtka i Stanisława Krochmala (początkowo ponadto Wojciechowi Soboniowi) na mocy kontraktu z 1876 r.⁹⁹ W latach 1882 oraz 1885 szarytki zdołały zbyć pozostałą

⁹³ ASMK, ZP, b. sygn., teka: Kalemby. Zapis wsi i parcelacja działek, nlb., List Myciel-skiego do sióstr miłosierdzia, Wiśniowa, 4 V 1873 r.

⁹⁴ *Ibidem*, passim.

⁹⁵ ASMK, ZP, b. sygn., teka: Inwentarze, s. 11.

⁹⁶ ASMK, ZP, b. sygn., teka: Kalemby. Zapis wsi i parcelacja działek, nlb., Pismo s. M. Talbot do Prokuratorii Skarbowej we Lwowie, Kraków, 1 IX 1873 r.

⁹⁷ *Ibidem*, nlb., Pismo Galicyjskiego Towarzystwa Parcelacji i Budowy do s. M. Talbot, Kraków, 2 VIII 1873 r.; Umowa pomiędzy s. M. Talbot a Galicyjskim Towarzystwem Parcelacji i Budowy, Kraków, 1800 r.

⁹⁸ *Ibidem*, nlb., Pełnomocnictwo, Kraków, 11 II 1874 r.

⁹⁹ ASMK, ZP, b. sygn., teka: Kalemby. Dzierżawa, nlb., Kontrakt dzierżawczy, Rzeszów, 27 I 1876 r.

część majątku¹⁰⁰. W 1876 r. mieszkańcy Kalembiny oraz okolicznych miejscowości (Wiśniowej, Jazowej, Niewodnej, Szufnarowej, Korzuchowa oraz Kozłówka) podjęli starania o przyłączenie ich do starostwa jasielskiego¹⁰¹.

ZAKOŃCZENIE

Rezygnacja z majątku kalembińskiego nie przyniosła długoterminowych korzyści. Wprawdzie szarytki przeworskie zdołały wieś sparcelować i sprzedać, jednak cały dochód zainwestowany w papiery wartościowe bezpowrotnie przepadł po I wojnie światowej¹⁰². Koniec XIX w. przyniósł natomiast we wsi rozwój kultury i oświaty, co związane było bezpośrednio z działalnością proboszcza dobrzechowskiego, ks. Feliksa Buchwalda.

ANEKS

1. Wykaz powinności poddanych kalembińskich należących do Rocha Jabłonowskiego z 1780 r.

[Lp.]	Czynszacy	Dni w rok	Dni		Czynsz		Owies		Gęsi	Kapło[ny]	Kury	Jaja	Opraw
			ciągle	piesze	zł	cr	kor	m	szt	szt	szt	szt	szt
1.	Jędrzej Krochmal	–	–	–	50	–	–	–	–	–	–	–	1
2.	Franciszek Krochmal z bratem	–	–	–	100	–	–	–	–	–	–	–	2
3.	Tomasz Wanek zagrodnik	12	–	–	32	16	–	1	–	–	–	–	1
Suma		12	–	–	182	16	–	1	–	–	–	–	4

Źródło: ANK, FNT, pup. 130, nlb., Inventarium villae Wiśniowa cum attinentiis Pstrągówka et Niewodna, tum attinentiis in Kalembina et Czeszyna nec non villis Szufnarowa et Jazowa.

¹⁰⁰ ASMK, ZP, b. sygn., teka: Kalembina. Zapis wsi i parcelacja działek, nlb., Akt notarialny l. rep. 315; teka: Kalembina. Dzierżawa, nlb., Pismo J. Kołodziejczyka do s. A. Giżyńskiej, Kalembina, 29 VIII 1885 r.

¹⁰¹ „Gazeta Narodowa” 1876, nr 60, s. 2.

¹⁰² ASMK, ZP, b. sygn., teka: Inwentarze, s. 6–7, 11.

2. Wykaz powinności poddanych kalembińskich z 1817 r.

Osiadłość poddanych

N[ume]rus positionalis	Imiona i nazwiska	Powinności inwentarialne				
		doły w tydzień pieszo	płace rocz- ne czynszu		dają kur	przędzy z włókna
		dni	zł[oty]ch pol[skich]	grosz[y]	sztuk	sztuk
1.	Tomasz Armata, leśny wolny	–	–	–	–	–
2.	Jakub Marciniak, starszy	3	–	–	1	2
3.	Jakub Marciniak, młodszy	2	–	–	1	2
4.	Jakub Ziemba	2	–	–	1	2
5.	Michał Kleczyński	2	–	–	1	2
6.	Jan Przysaś	2	–	–	1	2
7.	Pustka bez chałupy, do dworu należy	–	–	–	–	–
8.	Wojciech Grzebień	2	200	–	1	2
9.	Antoni Pawlik	2	–	–	1	2
10.	Szymon Marczuk	2	–	–	1	2
11.	Wawrzyniec Ziemba	2	–	–	1	2
12.	Szymon Tęcza	3	–	–	1	2
13.	Franciszek Ziemba	2	–	–	1	2
14.	Józef Libucha	2	–	–	1	2
15.	Błażej Ziemba	3	–	–	1	2
16.	Paweł Komór	2	–	–	1	2
17.	Marcin Kukuła	2	–	–	1	2
18.	Szymon Błazejowski	2	–	–	1	2
19.	Stanisław Libucha	3	–	–	1	2
20.	Jędrzej Piękoś	2	–	–	1	2
21.	Franciszek Ziemba	3	–	–	1	2
22.	Wawrzyniec Kleczyński	3	–	–	1	2
23.	Błażej Tęcza, wójt	3	–	–	1	2
Suma		49	[200]	–	[21]	42

Źródło: ANK, C. K. Sąd Szlachecki w Tarnowie, sygn. succ. 2547, nlb., Inventarium Aeconomicum bonorum Kalembina.

REFERENCES (BIBLIOGRAFIA)

Archival sources (Źródła archiwalne)

Archiwum Diecezjalne we Włodawku:

sygn. 8129.

Archiwum Kurii Metropolitalnej w Krakowie:

sygn. AEp 120, L. Ord. 13.

Archiwum Narodowe w Krakowie:

Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej w Pobiedniku Małym, sygn. 1.

C. K. Sąd Szlachecki w Tarnowie, sygn. 153, civ. 6928, civ. 7459, civ. 8719, civ. 9227, pup. 130, succ. 167, succ. 361, succ. 1882, succ. 2547, succ. 5079.

Teki Antoniego Schneidera, sygn. 408, 1681, 1810.

Archiwum Parafii pw. św. Anny w Niewodnej:

Pagus Niewodna parochia Niewodna tomus I 1784–1840, Pagus Wiśniowa parochia Niewodna tomus II 1784–1840.

Archiwum Parafii pw. Niepokalanego Poczęcia NMP i Bożego Ciała w Strzyżowie:

sygn. 1.

Archiwum Parafii pw. św. Stanisława w Dobrzechowie:

Metrica pagi Dobrzechow ab A.D. 1784. Tom I, Metrica pagi Kałębina ab anno 1784 die 17 maii.

Archiwum Prowincji Krakowskiej Zgromadzenia Sióstr Miłosierdzia w Krakowie:

Zespół: Przeworsk, b. sygn., teki. Kałębina: Regestr ekspensy pieniędzy kasy Sióstr Miłosierdzia Domu Przeworskiego 1842–1879; Inwentarze; Kałębina. Dzierżawa; Testament, przychody i inwentarze; Zapis wsi i parcelacja działek.

Printed sources (Źródła drukowane)

Schematismus des Königreiches Galizien und Lodomerien für das Jahr 1827, Lemberg [b.d.w.].

Press (Prasa)

„Czas” 1873., 1 (1873).

„Gazeta Narodowa” 1876.

Studies (Opracowania)

Bata A., *Zarys historii parafii w Niewodnej*, Krosno 2013.

Bober M., *Dekanat strzyżowski od 1807 roku. Wybrane zagadnienia*, „Strzyżowski Rocznik Muzealny” 2018, 4.

Boniecki A., Reiski A., *Herbarz polski. Wiadomości historyczno-genealogiczne o rodach szlacheckich*, t. 8, Warszawa 1905.

Boniecki A., *Herbarz polski. Wiadomości historyczno-genealogiczne o rodach szlacheckich*, t. 15, Warszawa 1912.

Dunin Borkowski J.S., *Genealogie żyjących utytułowanych rodów polskich*, Lwów 1895.

Grzebień L., *Dzieje kościelne parafii Dobrzechów*, Kraków 2004.

Grzebień L., *Dzieje parafii w Niewodnej*, Rzeszów 2003.

Grzebień L., *Tułkowice. Dzieje rodzinnej wsi*, Kraków 1989.

Grzymała Jabłonowski L., *Złote czasy i wywczasy. Pamiętnik szlachcica z pierwszej połowy XIX stulecia*, Lwów 1920.

Guglia E., *Das Theresianum in Wien. Vergangenheit und Gegenwart*, Wien 1912.

- Herzig F., *Katedra niegdyś kolegiata w Tarnowie wraz z krótką wzmianką o innych kościołach tarnowskich. Szkic historyczny na pamiątkę 500. rocznicy istnienia tegoż kościoła*, Tarnów 1900.
- Katalog zabytków sztuki. Województwo rzeszowskie. Ropczyce, Strzyżów i okolice*, red. E. Śnieżńska-Stolotowa, F. Stolota, Warszawa 1978.
- Łoza S., *Kawalerowie orderu Świętego Stanisława*, Warszawa 1925.
- Malec A., *Wiśniowski dwór w XIX i XX wieku*, w: *Wiśniowa. Z dziejów wsi i jej mieszkańców*, red. R. Witalec, G. Zamoyski, Kraków 2018.
- Motyka A., *Duszpasterze diecezji przemyskiej obrządku łacińskiego w okresie niewoli narodowej (1772–1918). Szkice biograficzne*, cz. 11, „Zwiastowanie” 2022, nr 3.
- Sarna W., *Opis powiatu jasielskiego*, Jasło 1908.
- Sarna W., *Opis powiatu krośnieńskiego*, Przemyśl 1898.
- Szczepaniak J., *Katalog kleryków seminarium stradomskiego (1732–1800)*, Kraków 2006.
- Szczepaniak J., *Spis prepozytów i plebanów diecezji krakowskiej (XVIII w.)*, Kraków 2008.
- Szetela T., *Dzieje Dobrzechowa. Opowieść o rodzinnej wsi*, Rzeszów-Dobrzechów 2003.
- Szetela T., *Zarys dziejów Koźuchowa*, Rzeszów 1985.
- Wiśniewski J., *Dekanat miechowski*, Radom 1917.
- Wnęk S., *Wiśniowa od połowy lat osiemdziesiątych XVIII do połowy XX wieku w świetle ewidencji parafialnej*, w: *Wiśniowa. Z dziejów wsi i jej mieszkańców*, red. R. Witalec, G. Zamoyski, Kraków 2018.
- Wolski M., *Trzeciocy herbu Strzemię. Małopolska rodzina szlachecka XIV–XVI wieku*, Kraków 2005.
- Wójcik G., *Dzieje parafii Wielopole Skrzyńskie do 1945 roku*, Ropczyce 2022.

NOTA O AUTORZE

Andrzej Edward Godek – doktor nauk humanistycznych w dyscyplinach: historia (2021) i nauki o sztuce (2023). Absolwent Uniwersytetu Jagiellońskiego oraz Uniwersytetu Papieskiego Jana Pawła II w Krakowie. Kleryk Zgromadzenia Księża Misjonarzy.

ABOUT THE AUTHOR

Andrzej Edward Godek – PhD of history (2021) and art sciences (2023). Graduate of the Jagiellonian University and the Pontifical University of John Paul II in Krakow. The alumni of the Congregation of the Mission.